

реніе, мясо, лой, вълнж, козинж и кожи; свиня-та ни дава масть, сланинж и чекрынж; конь-тъ ся ѣзди и спряга та ни връши работж, а пакъ говедо-то не само ся спряга да ни оре, връше и прѣноси тяжкы товари, нъ еще ни и храни съ млѣко-то и мясо-то си, и ны обува съ кожж-тж си.

Освѣнь хранж-тж и работж-тж добытъкъ-тъ дава на земецѣлеца и торь, безъ кой-то земецѣліе-то не може да цѣвне. Безъ говеда, особено днесъ вакто е по насъ, земецѣліе не може и да ся помысли. Оттука ся разбира, че на земецѣлецъ чловѣкъ най-прѣва грыжя трѣбува да му бжде, да си завѣди добытъкъ, особено говеда, колко-то му трѣбува спротивъ земж-тж му и колко-то може да исхрани.

Въденіе и гяданіе добытъкъ по едны узаконены правила, найдены съ длѣговрѣмененъ опытъ, нарича ся *скотовѣдство*; то е единъ стржкъ отъ земецѣліе-то.

У насъ както всичко ся кара на слукж така и скотовѣдство-то тако речи никакъ си го нѣма; зачто-то дѣто не ся пробира мжжско-то и женско-то добытче, кое-то ще ся остави за завѣдж, дѣто ся не храни добытъкъ както и колко-то трѣбува, и дѣто ся не гяда и не пази рядъ и правило, а ся пуцать добытчета-та да ся водить и заплодявать какъ заврѣнжтъ, тамъ не може ся рѣ, че има скотовѣдство. Оттова у насъ жива-та стока отъ годинж на годинж ся измѣта на по-лошж и запада, а покрай неж и земецѣліе-то ни запира и поминѣкъ-тъ ни омалѣва.

За да ни ся оправн добытъкъ-тъ, а покрай него и поминѣкъ-тъ, трѣбува да ся погрыжимъ да искарвамы млады добытчета спротивъ какво-то мѣримъ да правимъ съ тѣхъ: кои-то сж за работж да бжджть по-снажны и по-ячкы, кои-то сж за доеніе да бжджть по-млѣчны, кои-то сж за кланіе да бжджть по-мяснаты и по-лъсты, овціе-ти да давать по-вече и по-хубавж рудж вълнж и пр. А за да ся постигне това трѣбува да настанемъ да си въдимъ добытка и да му лѣстимъ правила-та, кои-то сж изнамѣрили хора, вѣщи вѣтжж работж.

За сега ные тука щемъ покажемъ на кжсо нѣкои отъ тыя правила, а по имя какъ да си пробирамы добытъкъ за завѣдж и какъ да го хранимъ.

І. ПРОБИРАНИЕ ДОБЫТЪКЪ ЗА ЗАВѣДЖ.

Кога ще си пробира чловѣкъ мжжско или женско добытче за завѣдж (дамазлжжъ) всякога трѣбува да има прѣдъ